

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Historia Zaringo Badensis

Schöpflin, Johann Daniel

Carolsruhae, 1763

Liber primus. Praevius

[urn:nbn:de:bsz:31-295084](#)

Schedeliana del p. G. Argent.

HISTORIAE
ZARINGO-BADENSIS
LIBER PRIMUS
PRAEVIUS.

CAPUT L
INTROITUS OPERIS.

§. I

INCLYTA MARCHIONUM BADENSIUM
Domus cum augustis Lotharingiae & Austriæ
Domibus communes ex Alsatia origines derivat.
ETICHO Alemanniæ veteris potens Dynasta
sub Merovingis Austrasiæ Regibus, primus, quem novimus,
seculi VII. Alsatiae Dux, trium Gentis suæ Familiarum conditor

Trium
Domuum
nexus.

A

extitisse censetur. ADELBERTUS, senior filiorum Etichonis, per nepotes suos, BERTILONES Zaringo-Badenſis; per LUITFRIDOS Habsburgo-Austriacæ Familiarum est fator.

Natu junior, Eticho per EBERHARDOS, ex suo sanguine natos, Lotharingiæ Ducum stemma produxit. Triplex hæc Gentis florentissimæ colonia ex foecundo genitricis Alsatiæ ſinu trans Rhenum, trans Juram, trans Vogefum, per longa temporum intervalla migravit.

§. I L

Zaringo-Badenſis. Prima migratio à BERTILONIDIS fucepta trans Rhenum; qui Carolingorum ævo fortunarum fuarum ſedem in Brisgovia posuerunt; avitarum iſtius oræ terrarum heredes; ex quibus Comites illi Provinciales prodiere Brisgovici, quos inſequens ætas appellavit Landgravios. Ex his natus eſt Bertoldus ille, quem Henricus IV. Imp. Carinthiæ Ducem & Marchiæ Veronensis Marchionem creavit.

Ab hoc tempore DUCIS & MARCHIONIS honores ita adhæferunt Zaringicæ Genti, ut in ejus linea ſeniora, quæ fuit Zaringica, DUCIS character, in juniore, quæ Marchionum Badenſium eſt, titulus MARCHIONIS ſubſifteret.

§. I I L

Habsburgo-Austriaca. Secunda Gentis Etichoneæ colonia ex ADELBERTINA quoque linea prodiens, iisdem Carolingorum temporibus ex

Alsatia Jurassum transivit, ut avitas ibi quoque Burgundo-Helveticae Argoviae regiones occuparet. Habsburgicus hic Alsatiæ palmes est, qui Landgraviatum ejus superiorem jam ante transitum possedit; qui deinceps migrationibus suis ex Helvetia in Austria; (a) ex Austria in Hispaniam; (b) utrobique novas sibi coronas, nova regna comparavit. Ex palmitate hoc supereft Augustissima Romanorum Imperatrix, MARIA THERESIA, Hungariæ Bohemiæque Regina, hujus lineæ ultima; heroicis virtutibus prima.

§. I V.

Post Luitfridigenas ex Etichonea Eberhardigenum propagine, sub Imperatoribus Salicis, GERHARDUS ille Alsata prodiit; cui Lotharingiam Mosellanicam Henricus III. Imp. regendam commisit. (c)

Hic ex Alsatia trans Vogefum migrans, immenso septingentorum annorum intervallo, per certos XXIII. generationum gradus Lotharingiæ Mosellanicae Ducatum in suis posteris rexit; donec Augustissimus Germaniae Cæsar, FRANCISCUS, MARIAE THERESIAE Conjux, ex patriis quoque Lotharingiæ terris in Hetruriam primum, inde traductus in Austria, Eberhardigenum

A 2

(a) Anno MCCCLXXXII.

(b) Anno MDIV.

(c) Anno MXLVIII.

palmitem, a Luitfridigenūm palmite per tot secula distractūm in Archiducibus, ex Lotharingico & Habsburgico sanguine natis, vinculo novo nostra ætate conjunxit.

§. V.

Nexus
hujus
vindices.

Consanguinitas hæc Habsburgicos inter Lotharingos atque Badenses obscuritate seculorum omnem hominum effugerat memoriam; donec seculi superioris medio **HIERONYMUS VIGNIERIUS** (d) eam ex tenebris in lucem protraxit; in linearum & graduum distributione ab **ECCARDO & HERRGOTTO** hinc inde correctus; quibus correctionibus & nostras nos observationes haud ita pridem adjecimus.(e) Nexus hunc Tabula peculiaris ostendit.(f)

Zaringi-
cae Fa-
milie
splendor.

§. VI.

Prosapia Zaringo-Badensis undecimo jam seculo Carinthiæ Sueviæque Ducatus & Marchiam Veronæ aliquandiu; Landgraviatum Brisgoviæ semper; Turicensem Comitivam a Bertoldi II. ævo; Rectoratum Burgundici & Arelatenfis Regnorum a Conradi temporibus ad extinctam usque lineam Zaringo - Zaringicam constanter possedit; magnarum urbium restauratrix & conditrix; in turbis illis inter Imperium & Sacerdotium Cæsari Romæque formidabilis; quin & imponenda Imperii folio, si Bertoldus V. minus diffidens & liberalior fuisset.

(d) Vid. infra Lib. I. Cap. IV.

(e) Alsatiae Illustratæ Tom. I. pag. 753. sqq. & Tom. II. pag. 465. 474. sqq.

(f) In fine hujus Cap. I.

§. VII.

Zaringicus hic Bertoldorum sanguis in Marchionum Badensium stirpe adhuc viget & regnat. Ex his AUGUSTUM GEORGIUM BADA - BADENSEM & CAROLUM FRIDERICUM BADA - DURLACENSEM, MARCHIONES, lineæ utriusque Regentes, nostra ætas veneratur.

Sanguis
eius in
Badensi-
bus su-
perstes.

Hi a Bertoldo I. Zaringiae Duce, Hermanni Marchionis, qui Beatis annumeratus est, patre, per XXIV. generationum gradus ad nostrum usque tempus evidentibus chartarum & historicorum idoneorum testimoniis indubitanter descendunt.

§. VIII.

Eberhardo - Lotharingicam Domum AUGUSTINUS CALMETUS, Habsburgo - Austriacam, MARQUARDUS HERGOTTUS vastis & doctis voluminibus exposuere. Zaringo-Badensem brevius ego exponendam fuscipio; origines & fata Serenissimæ Domus orbi literato tandem ut certius constent. Alfaticæ historiæ scriptor, qui Habsburgicos & Lotharingos trans Juram & trans Vogefum comitatus est, (g) verso nunc ad orientem itinere, Luitfrido-Zaringos quoque & Zaringo - Badenses, ex eadem Alfatia trans Rhenum prosequitur in amœnam Brisgoviam, Alfatiæ æmulam; in quam Zaringorum transriverunt majores, possessores Hachbergæ; in quo Marchionatu hujus operis auctor primam lucem aspexit.

Operis
fuscepti
ratio.

A 3

(g) In Alfatiæ Illustratæ voluminibus.

§. IX.

Epochae
Badensis.

Memorabiliores autem eventus ab origine Domus ad nostrum usque ævum brevi ut repræsentemus tabella, Zaringo-Badensem historiam omnem in septem distinctas dividimus Periodos.

PRIMA ab Etichone, seculi VII. Alsatiæ Duce, ad Bertoldum I. Zaringiae Ducum & Badensium Marchionum indubitatum fatorem. Periodus hæc **ALSATO-BRISGOVICA** est.

SECUNDA a Bertoldo I. ad Bertoldum V. qui seculo XIII. fuit Zaringorum postremus. Periodum hanc nominamus **ZARINGICAM**

TERTIA ab Hermannis VI. Marchionibus Badæ fibi ordine succedentibus, **HERMANNIANA** vocatur.

QUARTA est **BADA-HACHBERGICA** a fatore **HENRICIANA**, quæ deinceps in **HACHBERGA - HACHBERGENSEM** & **HACHBERGA-SAUSENBERGENSEM** divisa.

QUINTA Badensis est senior, ab auctore suo **RUDOLPHINA**, quæ usque ad Bernhardum I. procedit, sub quo Hachbergicus Marchionatus ad lineam Badensium rediit; Hachbergica cum Ottone extincta; quod A. 1418. evenit.

SEXTA **BERNHARDIANA** est, a Bernardo I. ad Christophorum usque se extendens, sub quo Saufenbergicæ quoque terræ A. 1503. ad Badensem lineam redierunt, Saufenbergensi extincta.

SEPTIMA Periodus, quæ **CHRISTOPHORIANA** a Marchione Christophoro, ad nostrum usque tempus decurrit, Badensis est junior; in **BADA-BADENSEM** iterum & **BADA-DURLACENSEM** partita.

Per gradus hos septem progredietur narratio. Singuli historiæ Zaringo-Badenſis lectoribus novum referant theatrum.

Ex Epochis his Primam CONJECTURALEM appello, quod Zaringorum majores nonnisi conjectando assequimur; sed conjectura, quæ historicam verisimilitudinem parit.

Epocha hæc, diurnitate temporis omnium maxima, obscuritate rerum est brevior ceteris.

§. X.

Antequam autem nostrum Epochæ Primæ proponamus Systemata varia. sistema, antiquiora systemata, superioribus recepta seculis, quoque exponenda sunt breviter; quæ nempe longo temporum decursu in literario & politico orbe, quin & in ipsa Marchionum Badenſium Domo, regnarunt.

Mirabuntur multi, quam credula fuerit medii ævi antiquitas; quam temerarii in conjectando ſæpe fuerint juniores.

Multiplicia hæc ſtemma in Tres Clafles opportune dividimus.

Prima eorum Claflis est, ITALICA Badenſium quibus placet origo.

Secunda ex HELVETIA Burgundica, & quidem ex fictis Vindoniffæ & Altenburgi Comitibus, Badeneses dedit.

Tertia ex ALSATIAE Ducibus eos derivat; quæ verifimilior ceteris & poſtrema hypothesis est. ITALICA Clafis antiquitate & numero ſcriptorum reliquas omnes exſuperat. HELVETICAE, quæ multos quoque affeclas habuit, Guillimannus eft auctor; ALSATICA Vignierum, ut dixi, inventorem agnoscit.

§. X.

Gautela.

In hac varietate systematum monendus est Lector, communes Lotharingiae & Austriae Domuum cum Badensi origines, ab Etichone derivatas, inter verisimillima poni; at sanguinis nexus Zaringos inter atque Badenses historicis veritatibus adscribendus est certis. Unde perpetuo eos vinculo **ZARINGO-BADENSES** appello.

Diversos historicæ veritatis gradus qui non probe distinguunt, atque adeo fabulosa cum veris, verisimilia cum certis, certa cum dubiis indiscriminatim conjungunt, illi profecto in scribenda Gentium & Familiarum historia non rite procedunt.

TAB. I.

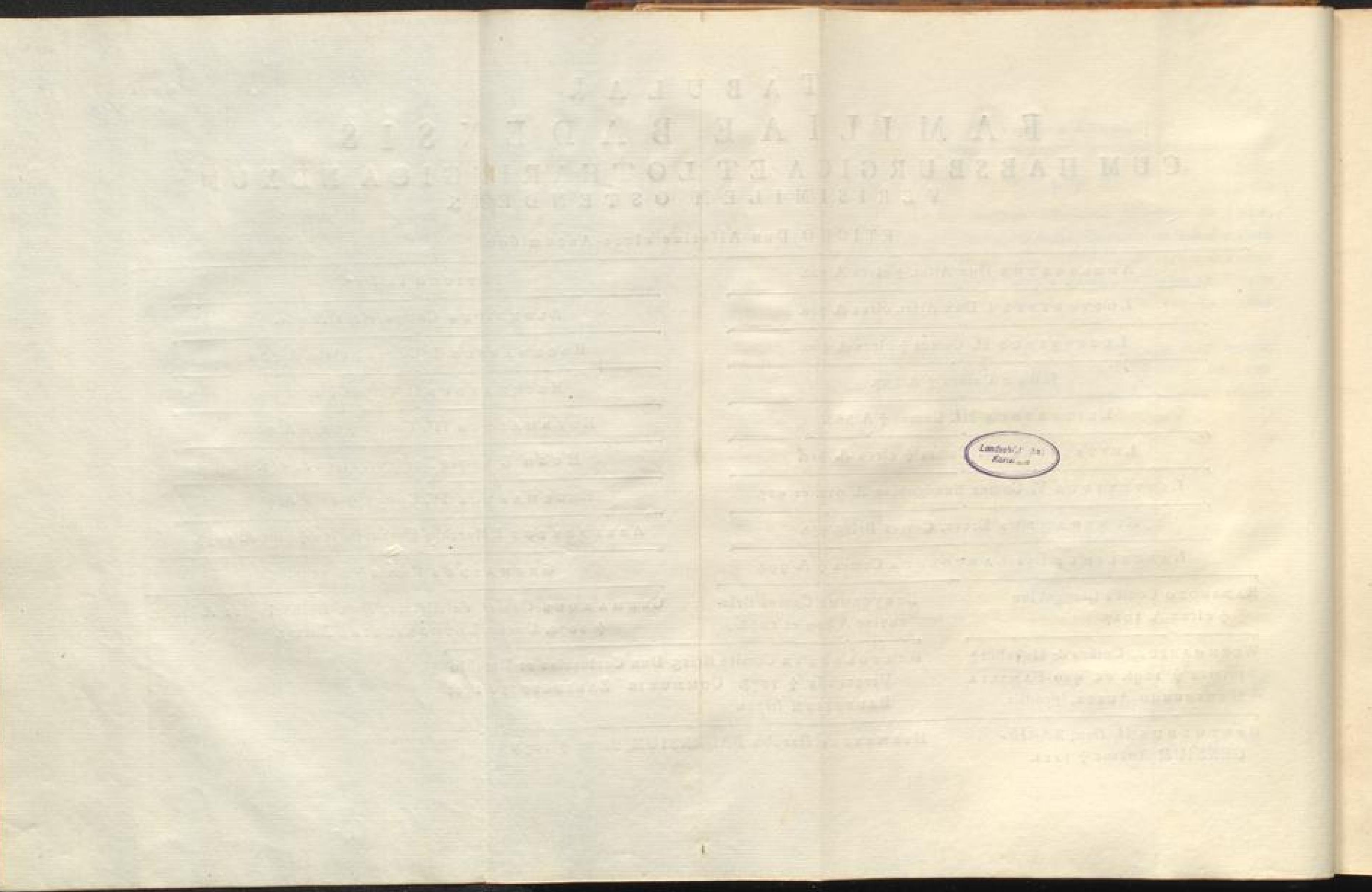
T A B U L A I
F A M I L I A E B A D E N S I S
C U M H A B S B U R G I C A E T L O T H A R I N G I C A N E X U M
V E R I S I M I L E M O S T E N D E N S.

E T I C H O Dux Alsatiae circa Annum 690.

ADELBERTUS	Dux Alsatiae	† circa A. 720.
LUITFRIDUS I.	Dux Alsatiae	circa A. 720.
LUITFRIDUS II.	comes	† circa A. 800.
HUGO	comes	† A. 837.
LUITFRIDUS III.	comes	† A. 864.
LUITFRIDUS IV.	comes	† circa A. 910.
LUITFRIDUS V.	comes Sundgoviae	A. 912. et 925.
GUNTRAMNUS	Dives, comes Brisg.	950.
LANCELINUS	ive LANTOLDUS	comes † A. 990.
RADBOTO	comes Cleggoviae	
	† circa A. 1027.	
WERNHARIUS	comes de Habsburg	
	primus † 1096. ex quo FAMILIA	
	HABSBURGO-AUSTRI. prodiit	
BERTOLDUS II.	Dux, ZARINGENSIUM	Auctor † 1111.

E T I C H O II. Dux.	
ALBERICUS	comes circa A. 760.
EBERHARDUS I.	comes † circa A. 800.
EBERHARDUS II.	comes † A. 864.
EBERHARDUS III.	comes † circa A. 900.
HUGO I.	comes Nordgov. circa A. 940.
EBERHARDUS IV.	comes † ante A. 966.
ADELBERTUS I.	Marchio Lotharingiae † post A. 1037.
GERHARDUS	comes † A. 1047.
GERHARDUS	comes de Alsatia, Dux Lotharingiae A. 1048
	† 1070. Ducum LOTHARINGIAE Auctor.
BERTOLDUS ex Comite Brisg.	Dux Carinthiae et Marchio
Veronensis † 1078.	COMMUNIS ZARINGENSIUM et
	BADENSIMUM stipes.
HERMANNUS	Marchio BADENSIMUM Sator † 1074

Landesbibliothek
Karlsruhe

CAPUT II.

SYSTEMA ITALICUM.

§. I

A pud Germanos medii aevi consuetudo invaluit, Originis
illustrium Familiarum origines ut ex Italia Italicae
derivarent, majoris gloriae esse arbitrantes, affecta-
tio Germ.
ab extera natione, veteris orbis domina,
genus deducere, quam suae Germaniae se profiteri indigenas.

Nausea indigenatus veteres quoque vexaverat Romanos,
qui a Trojanis victis, fugitivis et advenis, sua repetere primordia,
quam Aborigenes Latii sui se haberi maluerunt. Francicam
nationem a Priamo et Hectore, Trojanis principibus, illustris ille
Turonensium seculi VI. Antistes jam deduxit **GREGORIUS** (a).

(a) *Historia Francor.* Lib. I. Cap. I. Item **FREDEGARIUS** ejus Continuator.

B

Primum Britanniae suae Regem Aeneae pronepotem, Ascanii nepotem, Silvii filium, Brutum omni antiquitati incognitum Rerum Anglicarum scriptores medii aevi constituunt. (b)

Antiqua illa Ascaniorum Germaniae borealis profapia, quae veteri Saxoniae Duces, Brandeburgo Marchiones produxit, ex qua hodierni Principes Anhaltini proveniunt, ad Urfinos, Roma in Germaniam appulsos, suum sanguinem referunt.

Tempus erat, quo Hohenloica Gens à Flaminiiis, Zollerana à Columnenibus (c) suum genus ducebant. **ULRICUS KRIEGIUS**, Rudolphi I. Habsburgici, Germaniae Regis, comes bellorum, ex Turico Nobilis, vel quisquis ejus nomine *Chronicon* scripsit, Habsburgicis Anicios et Perleonios assegnavit maiores; receptam tum temporis sententiam fecutus; (d) quam

(b) Unde *Brutannia* primum, dein *Britannia* nomen volunt exortum. **NENNII Historia Britonum** apud **THOM. GALE Scriptores XV.** pag. 94. **HENRICUS HUNTINGDON.** Lib. I. pag. 300. in *Scriptorib. Henr. Savili.*

(c) **REUSNERUS** in *Opere Genealogico* pag. 373. **LEQUILE de Domo Austriaca Part. I. p. 141.** Invertit rem **RITTERSHUSIUS** in *Genealogico Opere* p. 140. et 141. Urfinos ex Germania in Italiam pervenisse afferens.

(d) *Chronicon* ejus Ms. in publica Turicensium Bibliotheca vidi. Continuum est usque ad A. 1420. De antiquitate ejus veroque auctore disputat **TURICENSIS ANONYMUS** in *Bibliotheca Helvetica*, germanice edita, Tom. I. pag. 129.

Jo. SEIFRIDUS ante hos centum et quinquaginta annos
recoxit. (e)

§. II.

Brunsvico - Luneburgica Domus, ab Estensibus Italiae
Ducibus haud dubie prodiens suoque flore, sub Guelphis superba,
alias induxisse videtur Germaniae Familias, ut Italico sanguine
se quoque ortas jāctarent. Affectionis
hujus
causae.
Enimvero frequentes Germaniae
Caesarum expeditiones trans Alpes occasionem dederunt, ut
Duces, Comites et Dynastae Germani, Italicis praeficerentur
Provinciis; unde nepotes inducti sunt, ut Praefectos illos Italici
sanguinis fuisse existimarent. Inter Marchiones Badenses duo
Hermannii, Tertius hujus nominis et Quartus, Friderici I. Imp.
destinatione seculo XII. Marchiam gubernarunt Veronae.
Seculo praecedente sub Henrico IV. Imp. Bertoldus I. Zaringensium
et Badensium fator, non modo Carinthiae Dux fuerat, sed et
Veronensem Marchio. Confusa harum rerum apud veteres
notitia originis Veronenis credendae fuit proxima occasio.

B 2

(e) SEIFRIDUS, Abbas Zuethalensis in Austria A. 1612. *Arborem Aniciam* edidit. TENGNAGELIUS et P. LAMBECIUS, Bibliothecarii, hoc systema probarunt, sed Perleonios non ab Aniciis, verum à Judaeo exortos, nostrum aevum aperuit.

Conf. *Alsatiae Illustr.* Tom. II. pag. 460.

Italicae
Badenf.
originis
Auctores

§. III.

Veterem hanc Domus Badensis traditionem PETRUS DE ANDLO, ex Alfatica Andlavienium Familia natus, inter primos cum circumstantiis exponit. (f) Narrat enim, quod Fridericus I. post primam expeditionem Italicam (g) in Germaniam rediens, liberum Italiae ut aditum haberet, unum ex filiis Marchionis Veronensis, ex Romana Urfinorum propagine orti, cuius retinet nomen, obsidem secum in Germaniam duxerit, quodque Dynastiam Hachbergae ei dederit cum Castro. (h)

Quum autem novus hic Marchio obiisset improlis, addit Andlavius, Hachbergicos Nobiles legationem misisse Veronam; ut unus ex defuncti nepotibus adduceretur successor. Advenienti Hachbergensem tractum fuisse commissum, et ab eo Marchiones provenisse Badenses, qui deinceps Marchionatus axioma Comitatui Badeni impresserint. Haec Petrus de Andlo. FRANCISCUS IRENICUS, Ettlingae, adeoque in terris Badensium, circa A.

(f) In Tractatu suo de *Imperio Romano* Lib. 1. Cap. 15. Petrus hic, Decretorum Doctor, in Academia Basil. Jus Canonicum publice exposuit circa medium seculi XV.

(g) A. 1155. Italicam expeditionem primam Fridericus suscepit.

(h) Dynastiam hanc Conrado Zaringensi ereptam, Hermanno Marchioni Veron. Fridericum I. Imp. in feudum contulisse, tradit CRUSIUS *Anal. Svec.* Part. II. L. X. p. 422.

1495. natus, Philippo, Christophori, Marchionis Badensis, filio carus, quem in stirpis ejus descriptione alloquitur, ait: (i)
 „Vidimus literas multa antiquitate praeditas, eam (Italicam)
 „originem Marchionibus pollicentes. Sed et ad alias Johannis
 cuiusdam Marchionis provocat literas, in quibus Italicae gentis
 ab Ursino quodam Romano, ad Marchiae Veronensis Rectoratum
 per Fridericum I. Imp. promoto, referatur origo. Epochae huic
 Annum 1153. assignat Irenicus, subjungens, se quoque nosse
 Scriptores, qui Hermannum quandam, Marchionem Badensem,
 jam A. 1120. commemorent; ipseque in hac sententia acquiescit.

§. IV.

Petri Andlaviensis et Irenici tradita MUNSTERUS, (l) Stemma-
 LAZIUS, (m) CRUSIUS, (n) HENNINGES, (o) REUSNERUS, (p) tis fauto-
 ALBIZIUS, (q) LEHMANNUS, (r) LIMNAEUS, (s) res.

B 3

(i) *Exegesis Germ.* Lib. III. cap. 97. 99.(l) *Cosmograph.* Lib. 3. Cap. 254. 260. 273.(m) *De Migrat. Gentium* Lib. VIII. pag. 500. 510.(n) *Annal. Svecicor.* Lib. IX. Part. II. Cap. 18. Lib. X. Part. II. Cap. 11.(o) *Theatr. genealog.* Tom. III. p. 239.(p) *Oper. Genealog.* pag. 511.(q) *Stemmat. Princip.* fol. 41.(r) *Chron. Spir.* Lib. IV. Cap. 7. p. 255.(s) *Jur. Publ.* Lib. V. cap. 5.

MYLERUS AB EHRENBACH, (t) SPEIDELIUS, (u) aliquique magno numero secuti sunt, Veronenses Badensium origines uno omnes ore professi, in circumstantiis inter se licet diversi. (x)

Nec silentio transeundum, quod Ernesto et Georgio Fridericis, Marchionibus fratribus, varia doctrina ornatis, illustris suo tempore Genealogus, ELIAS REUSNERUS (y) Tabulam Marchionum Hachberga - Badensium, operi Genealogico, quod BASILICA inscriperat, insertam, A. 1592. dedicaverit, in qua Hermannum Comitem Veronensem et Paduanum, quem Friderico I. Imp. sanguine junctum fuisse ait, ab eodem in Marchionem Principemque Imperii, postquam Juditham Hachbergae Comitissam duxerit uxorem, A. 1153. promotum fuisse, confidenter perscribat.

§. V.

Septennio post GEORGIUS, HOHENZOLLERAE COMES, (z) indolis erectae juvenis, de Badensium originibus ingens Volumen,

Systemata alia ejusdem originis.

(t) *Archolog. ordinum Imp. Cap. 10. p. 90.*

(u) In *Speculo Jur. Voce BADEN.*

(x) MUNSTERUS Annum 1153. LAZIUS Annum 1151. quibus Fridericus I. Imp. Italiam nondum intraverat, CRUSIUS Annum 1153. rei gestae affigunt.

(y) Rubrum Libri est: *Opus Genealogicum Catholicum*, Francofurti 1592. fol. Genealogia Badensis exponitur pag. 511.

(z) Joachimi Zollerensis et Annae Badensis Marchionissae filius. Anna haec foror fuerat Georgii Friderici, adeoque filia Caroli II. Marchionis, neptis Ernesti. Codex Autographus extat in Chartophylacio Bada Durlac. ab ipso Auctore Marchioni oblatus.

manu exaratum, soli Georgio Friderico, Avunculo suo, dedicavit, in quo Badenses a Regibus Gothorum, per Scaligeros, Veronae Dominos, nova conjectura derivat, et ab illis ad Recesvindum, Ostro-Gothorum Italiae seculi VI. Regem, ascendit; pleraque ex Pseudo-Hunibaldo aliisque impuris fontibus hauriens.

Postremus Italici systematis hic fuerat conatus, cuius tam manifesta est falsitas, ut nemo non miretur, per quadringentos illud annos potuisse subsistere, quum evidens hodie sit historica veritas, Henrici IV. Imp. temporibus Zaringo-Badenses jam floruisse Marchiones, adeoque centum per annos, antequam Fridericus I. Imp. Hermannum III. Marchiae Veronensi praefecit; quae Praefectura ei forte commissa est, quod Proavus ejus, Bertoldus I. cum Carinthiae Ducatu Marchiam quoque possederat Veronae.

CAPUT

CAPUT III.
SYSTEMA BADENSE
HELVETICO-ZARINGICUM
GUILLIMANNI ET PISTORII.

Guilli-
manni
systema.

§. I.

Primus ab Italico systemate seculi superioris initio recedere visus est **FRANCISCUS GUILLIMANNUS**, Friburgo-Helvetius, qui Friburgi Brisgoviae Cathedram exornavit Historicam. Novum hic genealogicum Badense sistema in **HABSBURGIACIS suis (a)** produxit, quod Habsburgo-Austriacis Zaringos atque Badenses innectit; utrosque à Burgundicis Vindonissae Helveticae Comitibus dedit.

Systema hoc appello **HELVETICUM**. Majorem ille his Domibus gloriam se conciliaturum arbitratus est, si exclusa Italia
ab

(a) *Habsburgica sua* Mediolani A. 1605. primum edidit **GUILLIMANNUS**.

T A B U L A I I.
S T E M M A Z A R I N G O - B A D E N S E
F R A N C I S C I G U I L L I M A N N I.

THEODIBALDUS sive VELIBALDUS qui sub Dagoberto M. Francie Rege vixit.

Ottobertus I. Comes Altenburgi f. Vindonissæ, Alsatiæ & Brisiacæ Landgravus † circa Ann. 667.

Amprinectus † c. A. 688.

Rothardus.

Hettabertus.

Rampertus Comes Altenburgi & Brisiacæ Landgravus † 771. Gebbo Landgravus Alsatiæ. Hetto, Abbas Augiæ, inde

Guotramus I. Comes Altenburgi, Alsatiæ & Brisiacæ Landgravus † 824. Episc. Argent † 780.

Luitfridus I. Comes Altenburgi & Alsatiæ Landgravus † 855. Luithardus Landgravus Brisiacæ. Lancelinus vel Landolinus, Archiep. Trevirensis.

Luitfridus II. Comes Altenburgi Hugo Landgravus Alsatiæ Ermentruda uxor Conradi Burgundia minoris Comitis,
Hundfridus I. Comes Altenburgi † c. A. 918. & Brisiacæ. mater Rudolphi I. Transjurensis Regis.

Guotramus II. Comes Altenburgi, Alsatiæ & Brisiacæ Landgravus, cognomento *Dives*.

Lanzelinus I. vel Landolus I. Birtelo, Coenobii Sulzberg. Ann. 1008 fundator obiisse videtur improlis.

Ratbodus, Habsburgenfator. Vernerus. Rudolphus. Lanzelinus II. vel Landolus II. effectus a Guillimanno, qui
cum obiisse vult Ann. 1036.

Bertoldus I. Zaringensium fator.

Bertoldus II. Dux Zaringensium. Hermannus I. Marchionum Badenfator.

ДАЧИА Т
ПРИСАДОК И ЯАРДИМЕТ
САЛЮДІНГО ТОЗІБАД

Landesbibliothek
Karlsruhe

ab Helveticō - Burgundicis Comitibus origines earum derivaret
communes.

JOH. PISTORIUS, eodem tempore vivens Friburgi, ex
Abbatiae San-Petrinae Chartis didicit, Marchiones Badeneses à
Bertoldis, Zaringiae Ducibus, certo descendere. Guillimannus,
haec à Pistorio edoctus, Zaringica vera cum Vindonissibus falsis,
ab eo effictis, in unum corpus compegit. Bertilonem enim,
Bertoldorum Zaringenium qui verisimilis fator est, Guntramniano
Habsburgensium stemmati, ex Actis Murenibus condito, inserere
studens, Kanzelinum II. Actis illis ignotum, ex ingenio superaddidit;
atque adeo stemmati Murenſi Habsburgico, quod à Genealogis
probatur, monstrosum superstruxit aedificium, ut ad ignotum
usque Theodibaldum quendam ascenderet, quem ex mutilo aevi
ipcerti fragmento lapideo, Vindonissae Helveticae invento,
Comitem illius tractus sub Dagoberto M. Franciae Rege
constituit. (b)

Stemma Guillimanni exhibit adjecta hic Tab. II.

(b) *Habsburgiac.* Lib. II. Cap. 3. Vindonissae et Altenburgi Comites pro iisdem
habet Guillimannus; ab utrisque Habsburgenses deducens. Acta Murenſia
Kanzelinum Guntramni Divitis filium vocant Comitem de Altenburg.
Sed Comitatus hic ab Habsburgensi plane fuit diversus, ut Chronicci
Gottvicensis Auctor demonstrat.

§. II.

Examen
Systema-
tis.

Suprema hujus stemmatis pars usque ad Guntramnum II. adeoque à seculo VII. usque ad X. merum figmentum est, haud simile vero. Media pars, si Genealogiae Actorum Murenium foret conformis, fide historica niteretur. Infima San-Petrinorum Actorum auctoritate constans, historice certa est.

In parte suprema Theodebaldum, Amprinctum, Hettobertum, Guntramnum primum aliasque, Guillimannus, nullis probationibus suffultus, in scenam producit; quorum plerique genuinis monumentis ne quidem nomine noti, sola Jacobi Manlii stant fide. (c)

Kanzelinum secundum ex Murenibus Actis Guillimannus se producere scribit, quae tamen non nisi unum hujus nominis agnoscunt. Infima Guillimanniani stemmatis pars, quae Bertoldos duos et Hermannum I. respicit, sana est. Illi ergo, qui HELVETICA ejus et ARGENTINENSIA cum fructu legerunt, HABSBURGIACA ejus curate legentes, non semel Guillimannum

(c) JAC. MENLIUS vel MANLIUS, qui *Chronicon Constantiense*, à PISTORIO in *Scriptor. Rer. Germ.* Vol. III. editum, scripsit, compilavit quoque *Chronicon de Origine Maximiliani I. Imp.* quod Guillimannus L. III. Cap. I. p. 68. allegat. Historicus fuit Maximiliano carus; Friburgi Brisgov. natus. *Collectanea* ejus Ms. in Bibliotheca Caesarea Vindobonae servantur.

in ipso sunt quaesituri Guillimanno; qui absurdā aliorum confutans in absurdiora prolapsus est. Habsburgica Genealogia ei praesertim curae fuit, Badensem curavit Pistorius; ille lubricis et ab ipso interpolatis; hic indubiis San-Petrini Monasterii documentis innixus; quae nescio quo confilio allegare neglexit. En Schema, quod Manlii Chronic⁹ Constantiensi adjecit Pistorius: (d)

Ex Vindonissae Comitibus, ex quibus
et Habsburgici

Pirtilo fundator Coenobii	Gebhardus.
Sulzburg 1008. cum fra- tre.	
Bezzelinus.	
	Bertoldus I. Zaringiae Dux.
Bertoldus II.	Hermannus
Zaringiae Dux.	Marchio, Cluniaci mortuus.

C 2

(d) In illo *Rerum Germanicarum* Volumine, quo Scriptores sex edidit PISTORIUS pag. 742. novae Edit. et veteris a. 1607. p. 666. Cum Pistoriano hoc stemmate conspirat fere illud, quod PETRUS GREMMELSPACHUS San-Petrinus Abbas, qui illi Monasterio ab A. 1496. ad A. 1512. praefuit, in *Genealogica Synopsi* a. 1507. concinnavit, quae in CRUSII *Annal. Sucv. T. I. L. VII. P. 2.* p. 219. comparet.

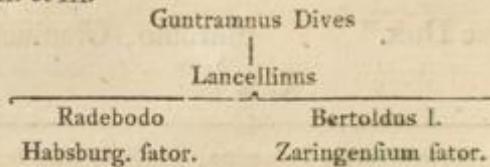
§. III.

Confuta-
tio.

Prima hujus Tabulae verba ex Guillimanno defumpta sunt.
At ubi Bertoldo I. Zaringiae Duci, Kanzelinum II. pro patre, et
Kanzelinum I. pro avo Guillimannus assignat, à Pistorio deferitur.
Falsus enim ejus est nexus, quem Habsburgicos inter atque
Badenses constituit.

Kanzelino, Guntramni filio, Murensia Acta Radebotonem,
Wernerum et Rudolphum filios, assignant. Kanzelimum II. his
adjecit Guillimannus, (e) Bertoldi I. quem constituit patrem;
quemque pro lubitu nunc Lancelinum, nunc Landolum vocat; in
Murenibus Actis eum reperisse se jactans. (f) Actis his, in

(e) JAC. MANLIUS Lancelinum quoque Habsburgenium et Badenium fatorem
constituit, sed Lancelinum Guntramni Divitis filium: alium enim praeter
hunc ignorat. En Schema MANLII apud GUILLIMANNUM *Habsburg.*
L. IV.C. II. et III.

(f) Ita enim L. IV. p. 123. scribit Guillimannus: „Mihi ex Monumentis
„Murenibus compertum, filios (Lancelinum) suscepisse quatuor,
„Rathbodus, Vernerum, Rudolphum et Landolinum Juniores. „P. 149.
ait: „Defunctus est Landolus A. 1036. . . Reliquit Berchtholdum I. Is
„est Berchtholdus, cui Barbato cognomentum, qui primus arcem
„Zeringam condidit etc.

lucem tum nondum emissis, falsa cur interpolaverit, non
equidem divino.

§. IV.

Nec primus ego Murenium Actorum interpolationem Guillimanno objicio. DOMINICUS TSCHUDIUS, (ff) Coenobii Murensis venerabilis Abbas, ante hos centum annos de eo jam acriter questus est. Ait enim: „Guillimannum praestaret, aut „Monasterii nostri Murensis Archivum nunquam lustrasse, aut „ea, quae inde hauserat, majori studio, cura et fide tractasse. „Malae fidei eum Abbas accusat, quod Genealogiam, Murensibus actis praefixam; nos accusamus eum, quod Acta ipsa corruperit.

Tschudii
querela.

Verum enimvero Guillimanni temeritas non ad Murensia modo Acta, sed ad Sulzbergensia quoque se Monumenta extendit. Afferit enim, Lancelinum, Guntramni filium, cum Birtilone, fratre suo, Monasterium in Sulzberg condidisse. (g) At Birtelo solus fuit Monasterii institutor, ut Charta fundationis A. 996. aperte nos docet. Alia (h) donationis Charta, quam

C 3

(ff) In Libello erudito cui titulus: *Origo Comitum de Habsburg.* p. 97.

(g) *Habsburg.* L. IV. pag. 121.

(h) Verba ejus haec sunt: „Ego Pirrtelo nomine, omnem hereditariam „partem, quae me contingebat, tradidi cum manu fratris mei Gebhardi „ad Casam Dei, quae est constructa in loco, qui dicitur mons falsuginis.

A. 1008. idem Birtelo fecit, nos docet, Gebhardum, non Kanzelinum, fuisse fratrem Birtelonis. Addit Guillimannus, (i) Lancelinum et Bertilonem fratres in Sulzbergenfis Monasterii Aede Capitulari simul fuisse sepultos, ibique imaginem tabula antiqua reperiri depictam, cui BETZELINI (l) adscriptum sit nomen. Evidem omnes Monasterii, seculo addicti, partes avide et diligenter perlustrans, Tabulam hanc frustra quaesivi. Imaginum variarum picturae fugientes in muro conclavis, quod ille Capitulare appellat, hinc inde comparent, ex quibus tamen nihil didici, quod ad Bertilonem, aut ad Lancelinum spectaret. Sed certo didici, picturas illas non satis antiquitatis habere, ut in Bertilonidum rebus ullam faciant fidem. Quanta Sulzbergenfis hujus Parthenonis, inter mediocres fane reputandi, gloria fuisset, si Austriacae et Badenis Domuum ille custodivisset fatores.

(i) *Habsburg.* L. IV. p. 164. et 166. seq.

(l) **GEBVILERUS** in *Epitome Archiducum Austriae* L. 2. C. 17. Bezelimum Habsburgicum Sulzbergense Coenobium condidisse vult, inibique sepultum. Bertilonem fundatorem cum Gebardo fratre sepulturam ibi habuisse, verisimilius est.

§. V.

Inane ergo cum sit Guillimannianum de Badensibus et Habsburgicis originibus systema, non pauci mecum mirabuntur, quod tot Viri, doctrina illustres, BESOLDUS, (m) RITTERSHUSIUS, (n) SCIOPPIUS, (o) ZEILERUS (p) CHIFLETIUS, (q) SPENERUS; (r) ut et inediti Rerum Badenium scriptores, FOERSTERUS, JUNGLERUS, aliquique certatim illud fecuti sunt. Guillimanni auctoritas, quam prioribus acquisiverat scriptis, tam securos reddidit ejus lectores, ut absque ulteriore examine et postrema ejus probarent.

§. VI.

Tria momenta sunt, ad quae in HABSBURGIACIS Conclusio.
eius Lector animum advertat.

(m) *Thesaur. Praet.* voce BADEN.

(n) *Exeg. Genealogico-historica* p. 140.

(o) *Stemma Domus Austriae, subunctum Consilio Regio Ticini edito A. 1619.*

(p) *Itinerarium German.* Cap. 9. p. 222, adde *Continuat.* I. Cap. 9. p. 122.

(q) *Lumina nova praerogativa ad Vindicias Hispanicas* p. 314.

(r) *Sylloge Genealogico-Historica* p. 605. seq.

Primo ad Domus Badensis cum Zaringica nexum. Secundo ad Zaringiae Ducum cum Habsburgo - Austriacis vinculum. Tertio ad primas origines, quas Zaringo - Badenibus et Habsburgo-Austriacis ille tribuit communes.

Badenses inter atque Zaringos nexus ille recte constituit, qualem ei nempe suggererat Pistorius; sed nexus probationes Pistorius non revelavit Guillimanno; qui Zaringorum cum Habsburgicis vinculum temere disposuit, et utrosque ex Vindonissae Burgundo - Helveticae Comitibus novo et falso ausu derivavit. Supereft, ut a reprobato systemate Helveticum tandem ad Alfaticum progrediamur.

CAP.

CAPUT IV.

SYSTEMA ALSATICUM
VIGNIERII, HERRGOTTI ET NOSTRUM.

§. I

Systematis tertii, quod expositurus sum, auctor est, ^{Systema Vignierii} quem supra indicavi, HIERONYMUS VIGNIERIUS, Gallo - Bleensis, qui A. MDCXLIX. illud publicavit Lutetiae.^(a) Hic à Guntramno. Divite, Habsburgicæ Domus certo fatore, qui seculi X. medio vixit, per Alsaticos Egishemii Comites ad Etichonem usque, Alsatiæ Ducem, circa A. 693. mortuum, per continuas generationes ascendit, unde ALSATICUM appellamus SYSTEMA.

Systema hoc Zaringos inter atque Habsburgicos nexum à Guntramno quoque Divite derivat; sed non per Landelinum II

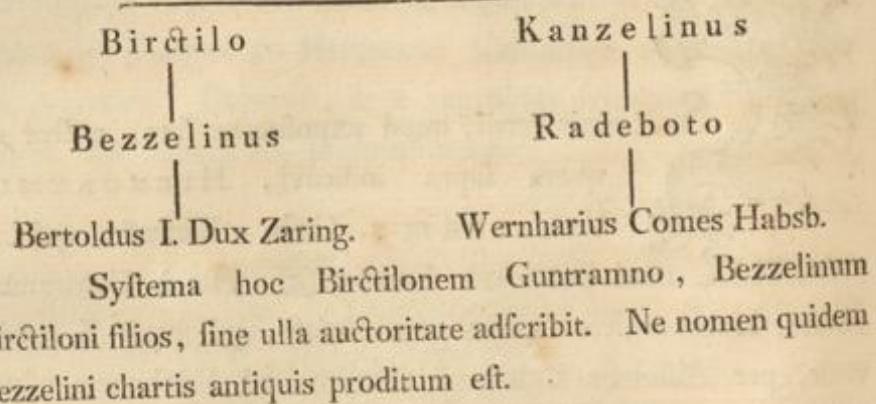
(a) Libri Rubrum est: „Origine des Maisons d'Alsace, de Lorraine, d'Autriche „& de Bade, fol.

D

CAP.

à Guillimanno effictum Guntramni nepotem, sed per Birtilonem, quem Guntramni filium, Landelini I. vel potius Kancelini fratrem, natu juniorem, constituit; illum nempe, qui Monasterium Sulzbergense A. 993. instituit. Bertilonem hunc Kanzelino fratrem quoque assignat Guillimannus, sed fratrem improlem. Vignierius contra Zaringorum prosapiam ab eo hunc in modum derivat:

Guntramnus Dives

Systema hoc Birtilonem Guntramno, Bezzelinum Birtiloni filios, sine ulla auctoritate adscribit. Ne nomen quidem Bezzelini chartis antiquis proditum est.

§. II.

Sectato-
res Sy-
stematis
Vignier.

Chifletius, qui *Lumina nova* A. 1647. conscripsit, bienio ante, quam Vignierii comparuerat liber, hypothesi Guillimannianæ adhaerens; triennio post in *Austriaco Stemmata* fecutus est

(v) *Præfat. Apologet. ad Genealogiam Franc.* num. XXIX. 4.*

Vignierum, quod & ipse Chisletii hostis fecit Blondellus (*b*) aliique, qui ab eo tempore Austriaca, Badenia (*c*) & Lotharingica fusius tractarunt.

Ipsi ex Habsburgo-Austriaca Domo prognati Germaniae Cæsares Badenium cum Habsburgicis nexum per Bertilonidas & Bertoldos Zaringenses probarunt.

Rudolphus II. sub cuius auspiciis scripsit Guillimannus, vinculum istud admisit. Leopoldus, in Diplomate, quod A. 1664. FRIDERICO VI. Marchioni Badensi, aurea bulla munitum, Ratisbonæ concessit, in Principis hujus laudes excurrens, diferte prescribit, Marchiones Badenses, ex Regio, & quidem Austriacis & Badensibus communi Habsburgico atque Zaringico sanguine fuisse progenitos, (*d*) quin & omnibus pene Regiis, Electoralibus ac Principum Domibus cognitione & affinitate conjungi.

D 2

(*c*) Huc pertinet JOHANNES GAMANSIUS, *Historia Badensis* ineditus scriptor, Vigniero coætaneus.

(*d*) His verbis: „Wan wir gnediglich angesehen, wahrgenommen und „betrachtet der Hochgebohrnen Wilhelmen und Friderichen beeder „regierender Marggraven zu Baden und Hochberg &c. Baden- „Badisch, und Baden - Durlachischer Linien unserer lieben Vetttern „und Fürsten nit allein aus Kœniglichem und zugleich mit unferm „Erzhauf aus dem uhralten Habsburg - und Zeringischem Stamm

Vignierianum Systema Carolo VI. Imp. placuisse, ipse ex sacro ejus ore intellexi.

Sed & ab Augusta Lotharingiae Domo hoc systema probatum est; quæ in Alfaticis originibus magnos providentiaæ divinæ ductus veneratur; quod illa post tot seculorum spatha cum Habsburgo-Austriacis, agnatis suis, in unum denique redierit corpus.

§. III.

Corre-
ctores
Vignier.
System.

Hæc de Vignieriano Systemate generatim. Partes autem ejus figillatim si spectes, in ordinatione linearum & graduum illud a successoribus Genealogis haud leviter correctum est; ita tamen, ut ipsa ædificii forma, cum præcipuis ejus partibus, salva perstaret.

Enimvero in Etichone, Alsatiæ Duce, subsistere quam debuisset Vignierius, ab eo ad Francicos Palatii Praefectos,

„entsprossenen Herkommens, sondern auch seithero öfters mit „demselben, und vast allen königlichen Europæ Chur- und Fürsten „des Reichs wiederhohler heirathsverwantnus und Sippeschafft &c. Communem hanc Habsburgicorum & Badenfium originem multis persuasit Dominicanus ille Chronicus Colmar. Auctor anonymus, qui de Rudolpho Habsburg. ita scribit: „natus est Rudolphus de progenie „Ducis Zaringizæ. „ Verum nonnisi cognatio per feminas hic intelligitur. Mater enim Rudolphi fuit Heilwigis Kiburgica, quæ ex Anna Zaringiea prodiit.

Leudesium & Erchinoaldum (*e*) ascendit. Ascensus hic ei
excitavit Censores.

Prodiit nimirum ante octo hæc lustra **GEORGIUS** Ab Ec-
ECCARDUS (*f*) qui ex systemate hoc Merovingicos illos Domus cardo
Majores rejecit, illique Leutharios, Alemanniæ Merovingicæ corre-
Duces, substituit, ut eos Etichoni assignaret majores. etum.

Vignierius ergo in descriptione majorum Guntramni
correxit Guillimannum. Vignierum in majoribus Etichonis
correxit Eccardus.

§. IV.

Sed & Eccardo alias Vignierii corrector successit **HERRGOTTUS**, nuper fatis defunctus, qui Eccardianis ^{Nostræ} corre-
emendationibus novas adjecit, uti Eccardianis & Herrgottianis ^{ctiones.}
nos quasdam adjecimus; (*g*) servata tamen præcipua ædificii
forma.

Enimvero Bertoldum ego Duxem Actorum Einsidlenium, (*h*)
quæ Vignierius nondum viderat, auctoritate inductus, constitui

D 3

(*e*) Unde Systema hoc *Erchinoaldinum* quoque appellatur.

(*f*) Liber ECCARDI hoc titulo prodiit: „*Origines Familiaæ Habsburgo-Austriacæ*”, Lipsiae 1721, fol.

(*g*) *Alsatiaæ Illust. Tom. II.* pag. 464, sqq.

(*h*) Apud HERRA. *Genealog. Habsb.* Tom. III. pag. 333. ubi: „Comes Lantoldus

Lantoldi nepotem, qui Lantoldus cum Kanzelino, Guntramni filio idem fuisse existimatur. (i) At supplendus erat mihi hiatus A^ctorum, quae patrem Bertoldi Ducis non produnt. Patrem ergo ei assignavi Bertoldum, Provincialem illum Brisgoviae Comitem, quem Chartae nostrae A. 999. & 1004. memorant; eo minus suspectum, quod filius eodem nomine, eadem dignitate, antequam Dux fieret, in eadem provincia, iisdemque possessionibus, ut infra patebit, conspicuus fuit.

Nec sententiam circa patrem nunc muto. De avo autem Lantoldo nunc aliquantum subdubito, an fatis antiqua sit A^ctorum Einsidensium, quam produxi, auctoritas, ut avus Bertoldi I. Ducis constituantur.

„de Zaringen, avus Berchtoldi Ducis Carinthiae dedit cum uxore sua „Luitgarda duas huobas in Melis. „ *Necrologium Einsidl.* ad Januar.
hæc habet: „Ob. Landolphus Comes de Zeringen avus Bertholdi Comitis „de Zeringen, qui cum uxore sua Luitgarda dedit duas huobas in Melis.

(i) Lantoldum Guillimannus, Vignierius & hujus afeclæ eundem cum Murenium A^ctorum Kanzelino, Guntramni filio, constituunt, non dissentientibus Eccardo atque Herrgotto, quibus & nos hand inviti acceffimus.

§, V.

Certitudo historica rerum Zaringo Badensium à Bertoldo
hoc incipit, qui A. 1077. mortuus est senex, adeoque circa seculi XI. Zaringen
fium
majores.
initia natus. Nativitas patris ergo in adulta seculi X. ætate
inter Bertoldos & Bertilones querenda.

Opus ergo, ut omnes temporum superiorum Dynastas
hujus nominis & Comites inquiramus, in quibus profecto latent
Zaringorum majores.

Bertilo, Piratilo, Pirtilo, vulgari germanorum sermone
Bertel, Bertold, Berchtold, unum idemque nomen enunciatione
modo variat; re ipsa non discrepat. In Brisgovicis octavi, (*l*)
noni, decimique seculorum Chartis ubi Comitum Brisgoviae
mentio, nomina frequenter occurunt.

Chronologicam eorum feriem repræsentamus Lectoribus,
ut & ea, quæ jam dicta sunt, & quæ porro exposituri sumus, rectius
intelligantur.

(*l*) Ruthardum, qui A. 749. Arnolfsaugiæ Monasterium in Alsatia Inferiore
condidit; WIMPHELINGIUS de Episc. Argent. pag. 23. Zaringiæ
Comitem vocat, substitutus fundamento.

Add. HERZOGIUS iu Chron. Alsat. Lib. 3. pag. 71. Monasterium
sub Ludovico Pio Imp. in Ortenaviam translatum Schwarzach vocatur.
At Comitis Zaringiæ nomen monumentis ignotum est. Duces Zaringiæ
non nisi seculo XI. comparere incipiunt.

Birtilo-
nes &
Bertoldi
Comites
a seculo
VIII.

§. VI.

Anno 770. Monasterio S. Galli traditio in villa *Aginesheim*
Pirahtilone Comite facta est. (m)

A. 786. Ekino quidam bona in *Pago Piritiloni* in villis
Reothaim & *Amalpertiwilari* sub Carolo Rege & *Piritilone*
Comite eidem S. Galli Cœnobio donavit. *

Eodem anno Chartam traditionis prædii in *Pago*
Bertoldesbara siti; testes signarunt *Birtilonus* & *Bertoldus Comites*.

Sed & alia hoc anno Abbatiae S. Galli donatio in *Paco*
Pirihteloni in locis *Althaim* & *Hootzhaim* sub Carolo Rege &
Pirihteloni Comite facta.

A. 794. *Perboldus Comes* amplissimam in pluribus
Brisgoviae villis donationem S. Gallo fecisse scribitur.

A. 800. Chadaloh, filius *Perahtoldi Comitis*, hereditatem
suum in villa *Wanga*, ad Pagum Bertoldesbara spectante, San-
Gallenibus dono dedit.

Biennio post Wago & Chadaloh, filii *Perahtoldi Comitis*
novum Monachis istis donum contulerunt. Altum inde in Chartis
seculi IX. de Bertilonibus & Bertoldis silentium. At seculo X.
Brisgoviae Comites denuo comparent frequentes.

§. VII.

(m) Apud HERRG. *Genealog. Habsb.* Tom. II. n. XI. seq. Chartas singulas
suis annis invenies.

§. VII.

Anno 968. *Pirihtilone Comite* concambium bonorum in Kachinhova & in Perchusa inter S. Trutpertii & S. Galli Monachos factum est. *Berghusum* prope Friburgum Brisgoviae situm est.

Iidem
Sec. X.
Brisgo-
viae Co-
mites.

A. 990. Otto III. Imp. Wormatiensi Ecclesiæ prædium Scaleja, (n) in Pago Brisiggovæ & in *Comitatu Birthilonis Comitis* situm donavit. (o)

A. 993. Otto III. ob petitionem *Birchtilonis Comitis* ad ecclesiam S. Cyriaci in villa Sulzberg dedit, quicquid in ista villa habuit in Pago *Brischouwe* & in *Comitatu superius jam scripti Birchtilonis Comitis* situm. (p)

Eodem tempore vel paulo ante *Birtilo* Monasterio Sulzberg a se constructo, prædia quædam donavit.

A. 994. Otto III. Monasterio *Waldkiricha*, Benedictinæ Regulæ Monialium, in Pago *Brisiggowe* & in *Comitatu Birthilonis Comitis* sito, libertatem Augeæ & Corbejæ Monasteriorum dedit. (q)

(n) Per Scalejam vicus *Schelingen* prope Burckheim & Limpurg intelligitur, non *Schliengen*, ut plerisque est vñsum.

(o) Ex autographo. Vid. *Cod. Dipl. nostrum*.

(p) Vid. *Codex Diplom.*

(q) Ex autographo Collegiatæ Waldkirch, quæ tum fuit Parthenium, S. Margarethæ dedicatum.

A. 995. IV. Kal. Jan. idem Otto Imp. eidem Monasterio Waldkirch quinque mansos cum area una in dominicata villa (r) *Schafhuson*, in Pago *Brisigowe* dicto, in Comitatu *Birthilonis Comitis* sitos, nec non locum *Hard* inter villam *Uvila* & *Scafhuson* donavit. Actum Erestheim. (s)

Eodem Anno 995. Cæsar inter Episcopum Wormalt. & Abbatem S. Galli concambium confirmat, quo prædium Scaleja in Ducatu Alamannico, in Pago *Brisachgowe*, in Comitatu *Birichtilonis Comitis* situm, Abbatie S. Galli traditum est.

A. 999. IV. Kal. Apr. Otto III. Imp. rogante Hermanno, Sueviæ Duce, B. Comiti suo jus concessit, in quodam suo loco *Villingen* publicum faciendi mercatum cum moneta, telonio ac bonari. Villinga bonum Zaringicum fuit, ut patebit inferius; quare B. hic Comes haud dubie ad Zaringiae Ducum referendus majores.

§. VIII.

Seculo
XI.

Anno 1004. Henricus II. Imp. Sulzbergeni Monasterio facultatem dedit faciendi mercatum in loco *Rincka*, in Pago *Brisgove*, in Comitatu *Bertholdi*.

(r) Villa dominica fuit Villa Regia vel Imperialis. Villæ hæ filio juniore *domaniales* vocantur.

(s) Ex autographo ejusdem Collegiatæ. Erstein Inferioris Alsatiae vicus est.

A. 1008. Pirrtelo omnem suam hereditariam partem cum manu fratris sui *Gebehardi* ad Casam Dei in Sulzberg, in Pago *Prisicheueue*, in Comitatu *Adalberoni Comitis*, tradidit. Subscriptis Chartæ *Peretholt Comes*.

Ipsum D. Margarethæ Monasterium in Waldkirch in Nigra Silva, quod in Collegium Canonicorum deinceps conversum, idem Birtelio instituisse perhibetur. (t)

Supereft adhuc Parochialis Ecclesia vetus, Munzingam inter & Mengam, Inferioris Brisgoviae vicos, quæ vocatur Birtelonis Ecclesia. (u) A quonam Birtilone suum ea traxerit nomen non liquet.

A. 1016. Henricus II. Imp. Schutterano Monasterio mansum in villa Friesenheim, in Comitatu *Bertoldi* in Pago *Mortinaue* concessit. (x)

A. 1028. Conradus II. Imp. Ecclesiæ Basil. quasdam venas & fossiones argenti in Comitatu *Bertholdi* & in Pago *Brisichgowe* tradidit.

A. 1047. Henricus III. Imp. Meginodo cuidam regalem mansum in villa Waltchirichun, in Pago *Alpegouue*, (y) in Comitatu *Berechtoldi Comitis* situm;

E 2

(t) GUILLÉMAN. *Habsburg*. Lib. IV. Cap. I. p. 155. & Cap. II. p. 158.

(u) *Birtelskirch*.

(x) SCHANNAT *Vindem. Liter. Collect.* I. pag. 19.

(y) Waldkirch. Heic non Collegiata, nec oppidulum in Nigra Silva, sed vicus

A. 1048. Henricus idem Imp. Ecclesiæ Basil. confirmat bona in Pago *Brysichegowe*, in villis Mulinheim & Ougheim, in Comitatu *Berchtoldi Comitis*, nec non in villa Piætensole in Comitatu *supradieti Berchtoldi Comitis*.

A. 1049. idem Imp. Monasterio Rhinau, in Pago Turgoviensi Alemanniæ Ducatus, in Comitatu *Bertoldi Comitis*, possessiones confirmat, & inter has in Albogene Cellam, quæ dicitur *Alba*, (z) *Aloffa*, (a) *Waldkircha*.

A. 1052. Hesso quidam *Duce Bertoldo, Comite Herimanno* Capellam S. Nicolai in Eystat, Brisgoviae vico, instituit. (b)

§. IX.

Epicrisis.

Antiquissima harum Chartarum Birtilonem, ut Superioris Alfatiæ Comitem refert. *Aginesheim, Egesheim*, Anno. 770. memoratum, oppidulum Alfatiæ est, ex quo Comites Egisheimenses suum nomen ceperunt. Unde Pirahilonem illum Comitem Comitibus Provincialibus Alfatiæ annumeravi. (c)

---

hujus nominis intelligitur prope Waldshut, qui trihorio à S. Blasii Monasterio distat; quique situs fuit in Alpegovia. Altera Waldkircha, ubi Collegium Canonicorum est, ad Brisgoviam refertur.

(z) Monasterium S. Blasii.

(a) Hodie *Alphen*, vicus duplex inter Waldshutum & S. Blasii Abbatiam.

(b) Charta inter Documenta Badenf.

(c) *Alfatia Illust. Tom. II. p. 497.*

In ejusdem seculi VIII. progressu Bertilones in Brisgovia reperis; qui seculo sequenti intermortui quasi, majore cum splendore seculo X. in Brisgovia rufus comparent. Undecimo autem sub Bertoldorum nominibus in vicinis quoque & circumjacentibus Ortenaviæ, Nigræ Silvæ, Sueviæ, & Franciæ Orientalis regionibus divites eos atque terrarum potentes reperimus Dynastas; quibus & Landgraviatus totius Brisgoviae commissus; uti Comitatus Provincialis Superioris Alsatiae Comitibus Habsburgicis, Zaringorum agnatis, a Cæsaribus quoque concreditus fuit.

§. X.

Brisgovicæ autem Chartæ, sub Ottonibus, Henrico Sancto, Conrado Salico & Henrico III. quum Bertilones, Bertoldos, Comites Brisgoviae memorent, cur non in his quoque Bertoldi I. majores quæramus? Omnes certe in eadem provincia ejusdem nominis atque dignitatis participes, ejusdemque muneris ac officii administratores, per successiones ætatum, ita sese excepérunt, ut alter alterius filius vel agnatus esse potuerit.

Bertilo-
nes Za-
ringor.
majores.

An autem nexus in illo Bertilone, qui Anno. 1008. Sulzbergense Cœnobium condidit, quod Vignierius facit, quod Chifletius, Blondellus, eorumque sequaces admittunt, vel in fratre ejus Gebhardo, quod facit Pistorius, vel in alio Pirtilone,

E 3

qui jam A. 968. Comes Brisgoviae fuit, vel in Kanzelino, Guntramni Divitis filio, quem eundem cum Lantolo Einsidensi faciunt, quærendus sit, conjectura verisimili suspicari quidem, at historica certitudine determinare non ausim. Unde sepositis conjecturis ad certiora progredimur, atque in Bertoldi I. Ducis subsistimus patre, nempe in Bertoldo illo Comite, quem A. 999. Villingam, bonum haud dubie Zaringicum, possedisse ostendimus. (d) Reliqui Bertilones in majorum ejus censendi sunt classe, Habsburgenium agnati; licet graduum agnationis ratio probari non possit.

§. XI.

Stemmatis præstantia.

Ita ad seculi X. tempora certis historiæ documentis Zaringo-Badensis Domus afflurgit, atque inter antiquissimos Alsatiæ Brisgoviaeque Dynastas & Comites suas figit origines.

Bertoldus I. Dux Badensium sator ex nobilissimis Optimatibus Germaniæ regni prognatus; (e) ex Dynasta potente & Provinciali Brisgoviae Comite ad solium Ducale Carinthiæ seculo XI. promotus est.

Tantam antiquitatem dignitatis Ducalis, a majoribus Badensium suæ Domui illatae, vel in Regiis Gentibus, Francicam & Lotharingicam si excipias, frustra hoc ævo requires.

(d) Vid. §. X. & XI.

(e) Verba hæc sunt *Fragmenti Historici* ad A. 1125. apud URSTIS. Part. II.

§. XII.

Io. Aventini & Chronicci Carionis celebritas facit, ut appendicis loco eorum quoque de Zaringicis originibus traditiones apponamus.

Ab Ernesto I. Sueviæ Duce, eas repetit **AVENTINUS.** (f) Putat enim Ernestum hunc, duc̄ta in matrimonium Gifela, Hermanni II. Sueviæ Ducis, & Gerbergæ Burgundicæ filia, Suevorum Ducatum ab Imperatore Henrico obtinuisse, duosque progenuisse filios, Ernestum & Hermannum, a quibus Zaringenses originem traxerint. **CARIO** (g) autem ab Hugeberto, fratre Teutbergæ, uxoris Lotharii II. Zaringenses derivat. Sed neuter sententiam suam argumentis probavit. Gerberga, Gifelae mater, filia cum fuerit Conradi, Burgundiae Regis, Nicolaus Vignierius(h) Aventinianæ hypotheseos fautor, causam hanc allegavit, ob quam ex regia Burgundionum stirpe ortos se praedicarint Zaringi.(i)

Aventini
& Cario-
nis opi-
nio.

(f) *Annal. Boicor.* Lib. V. Cap. 5. n. 19.

(g) *Chronici* Lib. IV. pag. 395. & 423.

(h) **NICOLAUS VIGNIERIUS** in *Chronico Rerum Burgund.* ad A. 1015. pag. 120.

quem cum HIERONYMO VIGNIERIO noli confundere.

(i) Vignierianæ de Marchionum Badenium origine, ex Burgundiae Regibus ducenda, sententiae accefferat olim **CHRISTIANUS KECKIUS**, Confiliarius Bada-Durlacenfis, vir elegantis ingenii. In *Carmine Nuptiali* enim, quod Anno 1670. Friderico Magno obtulit Caroloburgi, ita canit:

„Augustoduni genus alto a fagine Regum.

„Hinc Hochberga ferox.

Verum in Genealogicis rationibus stirpem non constitueret
foeminas, ignorare non potuerat, dum haec scriberet, Vignierius.

§. XIII.

Felicitas
Fabri.

Ceterum in constituenda Domus Badensis antiquitate
impudentior nemo fuit, quam **FELIX FABER**, Monachus
Ulmensis; (*l*) qui audacter professus est, Marchiones Badenses ab
Imp. Vespasiano ad bellum Judaicum ex Germania fuisse vocatos,
suoquo aeo literas vocationis in Badensi tabulario adhuc fuisse
superstites. Fabula vix condonanda auctori, nisi ejusdem seculi
Caesar **FRIDERICUS IV.** privilegia a Julio Caesare atque Nerone,
Romanis Imperatoribus, Austriae data, jactasset, firmasset. (*m*)

§. XIV.

Transitus
ad Lib. II.

Ordo rerum requirit, ut a Periodo **CONJECTURALI**;
quae Primum nostrum Librum componit, progrediamur ad certas;
quae idoneorum monumentorum testimoniis nituntur.

Periodos has in duos Libros, **ZARINGICUM** nempe &
BADENSEM dividimus.

Keckium sequitur **Jo. FECHTIUS**, Hochberga - Marchicus, in *Hist. Colloquii Emmending. C. I.* p. 7.

(*l*) *Histor. Suevorum. Lib. I. Cap. X.* Scripsit seculo XV.

(*m*) Literas has Julii Caesaris & Neronis edidit **LUNIG Archiv. Imperii Part. Spec. Contin. L** sub rubro *Oesterreich* pag. 3. Friderici IV. Confirmatio
horum Privilegior. data A. 1453. extat ibidem pag. 33.

TAB. III

T A B U L A III. D U C U M Z A R I N G I A E S T E M M A

BERTOLDUS, qui in Chartis Ann. 999. 1004. 1008. Comes Brisgoviae legitur.

BERTOLDUS I. ex Comite Brisgoviae Dux Carinthiae creatus Ann. 1060, in compensationem Suevi Ducatus, quem Agnes Imperatrix Rudolpho Rheinfeldeni Comiti Ann. 1057. contulerat; depositus Ann. 1073. titulo tamen *Ducis* retento; † 1077. sepultus Hirsaugiae. Ux. 1. Richwara stirpis incertae. 2. Beatrix, filia Ludovici Comitis Moncionis † 1092.

BERTOLDUS II. Dux Sueviae renuncianus a Guelphis adversus Fridericum Scaufensem A. 1092. Abutiam D. Petri in Silva Nigra condit A. 1093. Transactione cum Friderico Scaufensi inita Sueviae Ducatum amittit A. 1098. † d. 12. Apr. 1111. Uxor Agnes, Rudolfi Suevi Anti-Cælaris filia.

BERTOLDUS III. Dux Zaringia Friburgum Brisgoviae condit Ann. 1120. † 1123. Molsheim in Alsatia occisus. Ux. Sophia, filia Henrici Nigri, Bavarie Ducis.

BERTOLDUS IV. Dux Zaringia & Rector Burgund. Transactionem cum Friderico I. Imp. & Beatrice, Rainaldi filia, init Ann. 1156. qua, dimisso Regni Arelatenis Rectoratu & Comitatu Burgundie eis Juram, Rectoratum in Burgundiam minorem seu Helveticam retinet. Friburg. Helvet. condit in Pago Aventensi A. 1178. † Id. Sept. 1186. Ux. Heilwigis stirpis incertae.

BERTOLDUS V. Ducum Zaringie ultimus; Bernam condit Ann. 1191. folio Imperii destinatus A. 1198. acceptis a Philippo Suevo XI. mille marcis argenti juri suo renuntiat. † Kal. Maii 1218. improlix. Uxor Clementia, filia Stephani Aufonie in Burgundia Comitis, marito superflua.

CONRADUS Dux Zaringie A. 1127. in Comitiis Spirensibus ab Imp. Lothario II. qui Rainaldum proscripterat, Comitatum Burgundie & Rectoratum totius Regni Burgundici obtinet. Inde Titulus *Ducis & Rectoris Burgundia*. † 1152. Ux. Clementia, filia Godofredi Namurensis Comitis.

ADELBERTUS,
cujs mentio in
Charta An. 1152.
& 1181. *Ducum*
Tetrapium anchor.
Vid. Tab. IV. Due. Tec.

RUDOLPHUS, in
Archiep. Mogunt.
electus A. 1160. sed
non confirmatus, fit
Episcop. Leodiensis
An. 1168. † 1189.

HERMANNUS Marchio, *Badensium*
fator, ex Marchione monachus Clunia-
centis † 1074.

Vide infra Tabulam VI. Marchion. Badest.

RUDOLPHUS
† in tenera
aetate.

HUGO, cu-
jus mentio
in Charta
A. 1152. &
1152.
in alia An.
1080.

CLEMENTIA,
nupta Henrico
Leoni A. 1147.
repudiata An.
1167.

ANNA, nupta Ulrico Comiti Kiburg-
ensi, ex hereditate fraterna accepit
allodia Helvetica.

GERHARDUS, ex
monacho Hirsaug-
Episcopus Constantiens.
Ann. 1084. † 1110.

AGNES, nupta Egenoi Comiti Uracenii; unde Comites Friburgi & Fürstenbergenses, qui mortuo Bertoldo V. Sue-
vicas Zaringorum & Silvae Nigre terras cum Friburgo
Brisgoviae acceperunt.

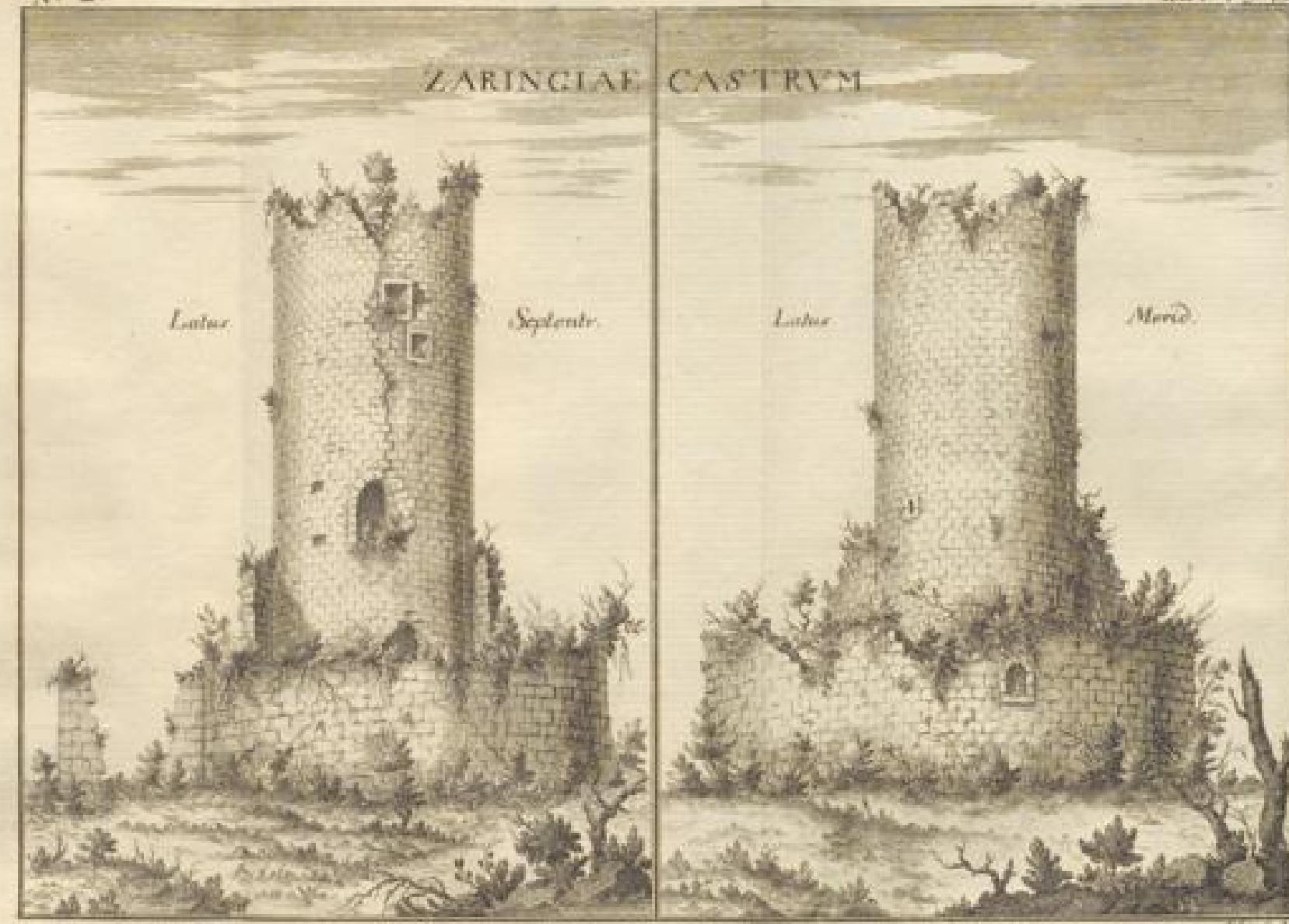
Vid. Tab. V. Comitatu Friburg.

III. A I O S A T
A P R E C T C T A I D Z I L A E M U C U

Landschaft
Karte

Nr. 2

Tav. I. pag. 43

Landesbibliothek
Karlsruhe